

Булана Ілона Олександрівна,
студентка Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ

БЕЗОПЛАТНА ПЕРВИННА ПРАВОВА ДОПОМОГА: ПІДХОДИ ДО РОЗУМІННЯ

Актуальність даної тематики досить широко поширена на сучасному етапі. Вона полягає в тому, що багато осіб громадян, осіб без громадянства стикаються з проблемами правопорушень нечіткості чи незрозумілості норм права, які самим їм складно вирішити чи зрозуміти, але для звернення до більш фахового спеціаліста не вистачає коштів, тому саме безоплатна первинна правова допомога є тим джерелом, що допомагає особам розібратися в тому чи іншому питанні що виникає. На даний час вона є необхідною та дуже доречною в умовах сьогодення, тому саме головним законом України – Конституцією нам гарантується дане право. Стаття 59 – « Кожен має право на професійну правничу допомогу. У випадках, передбачених законом, ця допомога надається безоплатно. Кожен є вільним у виборі захисника своїх прав». [1]

Над даною проблематикою працювали такі вчені як, Гець О., Личко В., Гончаренко С.В., Банчук О. А., Демкова М. С, та інші.

Згідно з положеннями закону України «Про безоплатну правову допомогу», а саме статті 1 - « Безоплатна правова допомога - правова допомога, що гарантується державою та повністю або частково надається за рахунок коштів Державного бюджету України, місцевих бюджетів та інших джерел». [2] Отже, це значить, що будь-яка особа, незалежно від її статусу, фінансової чи расової приналежності має право звернутися до органу, який має повноваження надавати такий вид допомоги для роз'яснення питання. Необхідно зауважити, що безоплатна правова допомога має певний розподіл, вона поділяється на первинну та вторинну, за дослідженнями науковців, а саме Ключка Д.М., безоплатна первинна правова допомога – вид державної гарантії, що полягає в інформуванні особи про її права й свободи, порядок їх реалізації, відновлення у випадку їх порушення та порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місце-

вого самоврядування, посадових і службових осіб. [3]

Отже, це безпосередній захист громадян від неправомірних дій державних органів.

Безоплатна первинна правова допомога включає такі види правових послуг:

- 1) надання правової інформації;
- 2) надання консультацій і роз'яснень з правових питань;
- 3) складення заяв, скарг та інших документів правового характеру (крім документів процесуального характеру);
- 4) надання допомоги в забезпеченні доступу особи до вторинної правової допомоги та медіації.

Отримати таку допомогу має право кожен: звернутися за наданням зазначеної допомоги мають право не лише громадяни України, а й іноземні громадяни, особи без громадянства, біженці, тобто усі особи, які перебувають під юрисдикцією України. [4]

Не зважаючи на недовіру громадян до певних видів допомог, за статистичними даними звернення до безоплатної правової допомоги є досить значними, за результати моніторингу місцевих центрів з надання безоплатної правової допомоги, кількість звернень до місцевих центрів у результаті аналізу було отримано наступні показники загальної кількості звернень від клієнтів із розподілом по регіонам в 2016 році.

У цілому по Україні в 2016 році до МЦ БВПД звернулися 275 039 людей. 12 239 164 отримали правові консультації. Найбільша кількість людей звернулася в Дніпропетровській області - 28 720 осіб, найменша (за виключенням Луганської області) – в Закарпатській – 4807 осіб. З урахуванням загальної кількості населення в цих областях цей показник складає 0,89% по Дніпропетровській області (3 254 884) і 0,39% - по Закарпатській (1 259 158). Ці цифри ілюструють різницю в навантаженні на працівників центрів в різних областях. Так як кількість населення України, яке може відповідно до законодавства отримувати безоплатну правову допомогу, складає 20.2% (8,6 млн), то при плануванні розвитку системи важливо виходити з умов великого суспільного запиту на БПД і очікувати зростання кількості звернень. [5]

Щодо суб'єктів права на безоплатну правову допомогу, то ЗУ Про безоплатну правову допомогу регулює хто може бути суб'єктами, а саме стаття 8 – «Право на безоплатну первинну правову допомогу згідно з Конституцією України та цим Законом мають усі особи, які перебувають під юрисдикцією України». [2]

Проаналізувавши норми законів, підзаконних нормативно – правових актів, думки науковців, можна зробити висновок про те, що інститут безоплатної правової допомоги треба розвивати, наповнювати більшими повноваженнями, оскільки питання щодо правової допомоги є широко пов'язаним з різними сферами повсякденного життя громадян. Тому я вважаю, що через певний часовий проміжок безоплатна правова допомога буде більш розвиненішою та ефективнішою чим на даному етапі. Згодна з науковцями, що безліч прогалин та недоліків, але з плином часу Україна стане першою в наданні безкоштовної правової допомоги.

1. Конституція України : поточна редакція від 30.09.2016/ Верховна Рада України.

2. Закон України про безоплатну правову допомогу: поточна редакція від 28.08.2018/ Верховна Рада України.

3. Ключка Д.М. Право на безоплатну правову допомогу в Україні /Д.М.Ключка// Матеріали VIII Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції.

4. Личко В. Поняття безоплатної правової допомоги та деякі аспекти її надання в Україні / В. Личко // Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuav.gov.ua>.

5. Результати моніторингу місцевих центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги/ Українська Гельсінська спілка з прав людини//Звіт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://helsinki.org.ua/wp-content/uploads/2017/12/NEW_ZVIT-Rezultaty-monitorynhu-BPP3-1.pdf